

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o vojnih grobiščih obsega:

- Zakon o vojnih grobiščih – ZVG (Uradni list RS, št. 65/03 z dne 4. 7. 2003),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vojnih grobiščih – ZVG-A (Uradni list RS, št. 72/09 z dne 18. 9. 2009).

ZAKON o vojnih grobiščih (ZVG)

(neuradno prečiščeno besedilo št. 1)

1. Splošne določbe

1. člen (vojna grobišča)

Ta zakon ureja varstvo vojnih grobišč v Republiki Sloveniji.

Vojna grobišča so pod pogoji tega zakona vojaška grobišča, grobišča žrtev vojne in grobišča žrtev vojne – po vojni usmrčenih oseb.

2. člen (vojaška grobišča)

Vojaška grobišča so grobišča vojaških oseb, padlih v vojni ali umrlih med vojno zaradi vojnih dogodkov na ozemlju Republike Slovenije.

Vojaška grobišča so tudi grobišča pripadnikov tujih armad, padlih v vojni ali umrlih med vojno zaradi vojnih dogodkov, na ozemlju Republike Slovenije.

3. člen (grobišča žrtev vojne)

Grobišča žrtev vojne so grobišča civilnih oseb, umrlih ali usmrčenih med vojno zaradi vojnih dogodkov na ozemlju Republike Slovenije.

Za grobišča žrtev vojne se po tem zakonu štejejo tudi grobišča oseb, ki so bile pred drugo svetovno vojno zaradi svoje nacionalne, rasne, verske ali politične pripadnosti usmrčene s strani takratnih organov ali predstavnikov oblasti na ozemlju Republike Slovenije.

4. člen (grobišča žrtev vojne – po vojni usmrčenih oseb)

Grobišča žrtev vojne so tudi grobišča oseb, ki so bile v zvezi z drugo svetovno vojno po 15. 5. 1945 v nasprotju z načeli in pravili pravne države, po obsodbi ali po izvensodnem postopku usmrčene od organov ali predstavnikov takratne oblasti na ozemlju Republike Slovenije.

5. člen (posamični grobovi)

Za vojna grobišča se ne štejejo posamični grobovi ali grobnice oseb po tem zakonu, ki so na civilnih pokopališčih, ali posamični grobovi ali grobnice izven civilnih pokopališč, kjer so pokopane osebe iz 2., 3. in 4. člena tega zakona, če zanje skrbijo sorodniki pokopanih.

6. člen (vojna grobišča v tujini)

Vojna grobišča v tujini so po tem zakonu vojna grobišča oseb slovenske narodnosti iz prvega odstavka 2. člena ter iz 3. in 4. člena tega zakona v tujini.

Vojna grobišča v tujini so po tem zakonu tudi grobišča oseb, ki so bile z ozemlja Republike Slovenije med vojno prisilno deportirane v taborišča, internacijo, izgnanstvo, na prisilno delo, prisilno mobilizirane v tuje vojske in podobno ter so po končani vojni ali ob vračanju v domovino umrle zaradi posledic vojnega nasilja.

Varstvo vojnih grobišč v tujini se zagotavlja v skladu z meddržavnimi sporazumi ali po dogovoru z državami, s katerimi Republika Slovenija še ni sklenila sporazumov.

7. člen (vrste vojnih grobišč)

Vojna grobišča so urejena kot pokopališča, grobišča, grobnice, kostnice ali kot posamični grobovi.

Kadar ni mogoče ugotoviti, kam so pokopani posmrtni ostanki žrtev iz izpraznjenih grobišč, pa tudi tistih umrlih, katerih grobovi niso znani, se spominsko znamenje tem žrtvam postavi na ustreznem mestu v spominskem parku, lahko pa tudi na pokopališču.

Kot vojna grobišča se štejejo tudi že obstoječa grobišča vojaških oseb na ozemlju Republike Slovenije, ki so umrle pri opravljanju vojaške službe v nekdanji SFRJ, razen grobov, za katere skrbijo svojci pokopanih.

7.a člen (spomenik vsem žrtvam vojn)

V glavnem mestu države se postavi spomenik vsem žrtvam vojn, in z vojnami povezanih žrtev na območju Republike Slovenije, s posvetilnim napisom spominske narave: "Domovina je ena, nam vsem dodeljena in eno življenje in ena smrt" – Župančič.

8. člen (območje vojnega grobišča)

Vojno grobišče obsega urejen ali ograjen prostor za pokop oseb ali njihovih posmrtnih ostankov, prostor za spominsko obeležje ali drug spominski objekt ter zemljišče, ki je potrebno za njegovo varstvo.

Vojno grobišče na območju obstoječega civilnega pokopališča obsega zemljišče in objekte, določene z načrtom ureditve civilnega pokopališča.

9. člen (lastnina vojnih grobišč)

Objekti na vojnih grobiščih so lastnina države in ne morejo biti predmet pravnega prometa.

2. Varstvo vojnih grobišč

10. člen (pristojnost države)

Varstvo vojnih grobišč je v pristojnosti Republike Slovenije.

11. člen (pristojnost ministrstva)

Varstvo vojnih grobišč zagotavlja ministrstvo, pristojno za vojna grobišča (v nadaljevanju: ministrstvo) na podlagi tega zakona, v skladu s sprejetimi mednarodnimi obveznostmi in sklenjenimi meddržavnimi sporazumi ter v skladu z veljavnimi predpisi države, v kateri se vojno grobišče nahaja.

Varstvo vojnih grobišč v tujini zagotavlja ministrstvo v sodelovanju z diplomatskimi in konzularnimi predstavništvi Republike Slovenije v tujini.

12. člen (obseg varstva)

Varstvo vojnih grobišč se zagotavlja z evidentiranjem, upravljanjem in urejanjem grobišč.

13. člen (evidentiranje vojnih grobišč)

Evidentiranje vojnih grobišč po tem zakonu so terenska opazovanja, raziskave, meritve in kartiranje:

1. zemljišč, na katerih stojijo nagrobna ali druga spominska znamenja, iz katerih se utemeljeno domneva, da gre za zemljišče, v katerem je vojno grobišče,
2. zemljišč, v katerih se ob gradnjah, sondiranju terena, rudarskih delih, arheoloških in jamarskih raziskovanjih ali drugih zemeljskih delih odkrije posmrtne ostanke osebe ali oseb, za katere se na podlagi razpoložljivih podatkov utemeljeno domneva, da gre za zemljišče, v katerem je vojno grobišče in
3. drugih zemljišč, za katera se na podlagi razpoložljivih podatkov utemeljeno domneva, da gre za zemljišče, v katerem je vojno grobišče.

Evidentiranje vojnih grobišč lahko opravlja za to usposobljena pravna ali fizična oseba, društvo ali druga organizacija na podlagi pogodbe z ministrstvom. V pogodbi se določi obseg evidentiranja ter višino in rok plačila storitev.

Strokovni nadzor nad evidentiranjem vojnih grobišč izvaja ministrstvo.

14. člen (upravljanje vojnih grobišč)

Upravljanje vojnih grobišč po tem zakonu je na podlagi zbranih podatkov o zemljiščih iz prejšnjega člena:

1. vodenje registra o evidentiranih zemljiščih, v katerih so vojna grobišča (v nadaljnjem besedilu: register vojnih grobišč),
2. določanje lege zemljišč z grobišči v prostoru v skladu s predpisi o evidentiranju nepremičnin in predlaganje njihovega vnosa v uradne zemljiško-katastrske evidence, vključno s parcelacijo, kadar je to za opredelitev območja posameznega vojnega grobišča potrebno, ter
3. priprava in sprejem predpisov, s katerimi se razglasijo območja z evidentiranimi vojnimi grobišči za zavarovana območja vojnih grobišč oziroma v primeru, če izpolnjujejo za to predpisane pogoje, v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine, priprava in sprejem predpisov za razglasitev kulturnega spomenika.

Upravljanje vojnih grobišč na svojem območju izvaja upravna enota.

Upravne enote najmanj dvakrat letno posredujejo ustrezne podatke iz registra vojnih grobišč ministrstvu, ki jih, zaradi opravljanja nalog v skladu s tem zakonom, uporablja in hrani.

Minister, pristojen za varstvo vojnih grobišč (v nadaljnjem besedilu: minister), podrobneje predpiše način in pogoje dajanja podatkov iz prejšnjega odstavka.

15. člen (urejanje vojnih grobišč)

Urejanje vojnih grobišč po tem zakonu je na podlagi registra o vojnih grobiščih:

1. priprava in sprejem predlogov programov za urejanje vojnih grobišč,
2. priprava projektov za vzdrževanje obstoječih in urejanje novo odkritih vojnih grobišč ali za njihovo skupno ureditev, vključno s pridobivanjem potrebnih zemljišč, na katerih so evidentirana vojna grobišča in
3. priprava predlogov za zagotavljanje potrebnih finančnih sredstev za vzdrževanja in obnovo vojnih grobišč.

Urejanje vojnih grobišč opravljajo lokalne skupnosti, ki ležijo na območju upravne enote, v medsebojnem sodelovanju in na podlagi pogodbe z ministrstvom. V pogodbi se določi obseg urejanja ter višino in rok plačila storitev.

Strokovni nadzor nad urejanjem vojnih grobišč izvaja ministrstvo.

16. člen (označevanje vojnih grobišč)

Označbe na vojnih grobiščih lahko vsebujejo, poleg identifikacijskih podatkov, kraja in časa smrti pokopanih, še besedilo posvetilne ali spominske narave.

Besedilo posvetilne narave se na vojaških grobiščih iz 2. člena tega zakona, razen na grobiščih pripadnikov tujih armad, glasi: "Padel(li) v vojni, Republika Slovenija", na grobiščih žrtev vojne iz 3. člena tega zakona: "Umr(i) kot žrtev (žrtve) vojne, Republika Slovenija", na grobiščih žrtev vojne – po vojni usmrčenih oseb iz 4. člena tega zakona pa: "Žrtve vojne in revolucionarnega nasilja, Republika Slovenija".

Na vojnih grobiščih niso dovoljene označbe, besedila ali simboli, ki povečujejo in slavijo pripadnost ali sodelovanje z okupatorji.

17. člen **(varstvo vojnih grobišč pripadnikov tujih armad)**

Varstvo vojnih grobišč, kjer so pokopani posmrtni ostanki pripadnikov tujih armad, se zagotavlja v skladu z mednarodnimi obveznostmi, če varstvo teh grobišč ni drugače urejeno z meddržavnim sporazumom.

18. člen **(register vojnih grobišč)**

Register vojnih grobišč je zbirka listin in podatkov.

Podatki iz registra so javni, razen osebnih podatkov o posmrtnih ostankih osebe ali oseb, ki ležijo v vojnem grobišču.

Register vojnih grobišč obsega naslednje podatke:

1. identifikacijo vojnega grobišča,
2. opis lokacije vojnega grobišča z navedbo krajevnega imena, parcelne številke zemljišča in katastrske občine in
3. varstveni režim varovanja vojnega grobišča.

Minister predpiše podrobnejšo vsebino registra vojnih grobišč.

19. člen **(vpisi v register vojnih grobišč)**

Pobudo za vpis v register vojnih grobišč lahko da vsaka fizična ali pravna oseba. Pobudi je potrebno priložiti dokazila o predhodno opravljenem evidentiranju.

Na podlagi mnenja lokalne skupnosti, na katere območju leži zemljišče, za katerega se predlaga vpis v register (v nadaljnjem besedilu: lokalna skupnost), minister sporoči odgovor pobudniku.

Odločbo o vpisu v register vojnih grobišč izda minister.

20. člen **(dopolnitev programa urejanja grobišč)**

Po vpisu v register vojnih grobišč lahko lokalna skupnost za novo evidentirano grobišče pripravi predlog za dopolnitev programa urejanja vojnih grobišč in ga pošlje ministrstvu.

Ministrstvo mora dati mnenje v dveh mesecih po prejemu predloga, sicer se šteje, da s predlogom soglaša.

21. člen (program varstva)

Ministrstvo določi vsakoletni program varstva vojnih grobišč.

22. člen (letni program varstva)

Ministrstvo pri določitvi letnega programa varstva posameznega vojnega grobišča poleg državnega in kulturno zgodovinskega pomena vojnih grobišč upošteva tudi možnost vključitve teh objektov v kulturne, turistične in druge dejavnosti kraja.

23. člen (pokopališki red vojnih grobišč)

Minister določi pokopališki red vojnih grobišč.

3. Varstveni režimi

24. člen (omejitve lastninske pravice)

Lastniki ali imetniki drugih stvarnih pravic na zemljiščih, na katerih so vojna grobišča in zemljiščih, preko katerih so vojna grobišča dostopna, morajo dopustiti dostop do grobišč in omogočiti posege, ki so potrebni za varstvo vojnih grobišč.

Lastniki zemljišč imajo pravico do povračila škode, ki bi nastala na lastnini ali v zvezi z lastnino ob izvajanju določil prejšnjega odstavka.

25. člen (predkupna pravica)

Pri prodaji zemljišč, na katerih so vojna grobišča, ima država predkupno pravico.

Lastnik zemljišča mora o nameravani prodaji zemljišča iz prejšnjega odstavka pisno obvestiti ministrstvo. Ponudba mora vsebovati podatke o bistvenih sestavnih delih kupoprodajne pogodbe.

Minister se mora opredeliti do ponudbe v dveh mesecih po prejemu obvestila.

26. člen (odkup)

Država na zahtevo lastnika odkupi tisti del zemljišča iz prvega odstavka 24. člena tega zakona, ki obsega območje vojnega grobišča z nujnim funkcionalnim zemljiščem za njegovo nemoteno urejanje in vzdrževanje.

O zahtevi iz prejšnjega odstavka odloči minister v skladu s programom varstva vojnih grobišč.

O načinu izvedbe, pogojev in roka odkupa zemljišča, se stranki dogovorita s pogodbo.

Vrednost zemljišča iz prvega odstavka tega člena se določi na podlagi opravljene sodne cenitve po ceni na dan podpisa pogodbe za odkup zemljišča. Osnova za sodno cenitev je vrednost, kot bi jo imelo zemljišče, če na njem nikoli ne bi bilo grobišča.

27. člen **(dovoljenje za izkop ali prekop)**

Na zahtevo svojcev ali drugih fizičnih ali pravnih oseb, ki imajo za to upravičen interes, se lahko posmrtni ostanki osebe izkopljejo in prenesejo na drugo pokopališče ali v drug grob na istem pokopališču, in sicer po predhodnem mnenju najemnika groba ali lastnika zemljišča in z dovoljenjem ministrstva.

Pred izdajo dovoljenja iz prejšnjega odstavka, mora minister zaradi javnega interesa ali zaradi varstva vojnih grobišč, pridobiti izjavo najbližjih družinskih članov pokopanih oseb, da ne želijo prenesti posmrtnih ostankov pokopanih oseb v družinske grobove.

Minister lahko dovoli izkop ali prekop v primeru zahteve družinskih članov pokopane osebe le, če se posmrtni ostanki izkopljejo iz posamičnega groba ali če je mogoča nedvoumna identifikacija. Stroški, nastali z izkopom ali prekopom, v celoti bremenijo pobudnike, ki zahtevajo izkop ali prekop.

Prekop groba in pokop posmrtnih ostankov osebe na isto mesto v grobu, kjer je bil kdo že pokopan, se sme opraviti po poteku mirovalne dobe, ki mora preteči od zadnjega pokopa in ne sme biti krajša od 10 let v skladu s predpisi o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter urejanju pokopališč, sicer pa ob pogojih, ki jih predpiše zdravstveni inšpektor.

Če so posmrtni ostanki v vojnem grobišču pokopani manj kot 10 let, razen če so bili pred pokopom kremirani, je pred izkopom ali prekopom potrebno pridobiti tudi soglasje zdravstvene inšpekcije.

Grob se sme prekopati le v prisotnosti zdravstvenega inšpektorja.

Če to zahtevajo interesi varovanja in urejanja novo odkritih grobišč ali javni interes, sme ministrstvo izdati dovoljenje za sanitarni prekop posmrtnih človeških ostankov. Ministrstvo o tem obvesti policijo in državno tožilstvo. Posmrtni ostanki identificiranih žrtev se, za pokop v družinskem grobu, smejo predati svojcem na njihovo željo.

Za izkop ali prekop posmrtnih ostankov umrlih pripadnikov tujih armad se ne uporablja določba drugega odstavka tega člena.

28. člen **(novo odkrita vojna grobišča)**

Kdor med izvajanjem rudarskih del, sondiranjem terena, izkopi gradbenih jam in drugimi pripravljalnimi deli na gradbiščih ter posegi v zemljišče naleti na posmrtno ostanke oseb, za katere je glede na njihovo starost ali druge značilnosti mogoče utemeljeno domnevati, da gre za posmrtno ostanke oseb po tem zakonu, mora poskrbeti, da ostanejo nepoškodovani ter na mestu in v položaju, kot jih je odkril, o najdbi pa takoj obvestiti policijo.

Policija mora po prejemu obvestila iz prejšnjega odstavka investitorju oziroma izvajalcu del brez odlašanja določiti rok prepovedi kakršnihkoli posegov na najdišču, ki pa ne more biti daljši od enega meseca ter najpozneje v treh dneh po obvestilu o najdbi pisno obvestiti pristojnega državnega tožilca in ministrstvo.

Če pristojni državni tožilec v skladu s svojimi pooblastili ugotovi, da obstoji utemeljen sum, da najdba predstavlja posmrtni ostanek osebe oziroma oseb po tem zakonu, je policija dolžna podaljšati rok iz prejšnjega odstavka, vendar ta ne more biti daljši od šestih mesecev. V času prepovedi so na zemljišču prepovedana vsa dela, razen tistih, ki so nujna zaradi zavarovanja že opravljenih rudarskih oziroma gradbenih del in podobno in ki se lahko opravljajo le z dovoljenjem policije.

Obseg potrebnih posegov (ekshumacije, izkopavanja in drugo) in preiskovalnih dejanj (identifikacija) določi pristojno sodišče na predlog državnega tožilca iz prejšnjega odstavka.

Ministrstvo na podlagi poročila pristojnih organov, ugotovitev in mnenj sodno-medicinske stroke ter ugotovitve pristojnega državnega tožilstva, da gre za novo odkrito vojno grobišče po tem zakonu, določi status vojnega grobišča in ga prevzame v varstvo, o tem pa obvesti inšpekcijske službe ter pristojni organ občine, na območju katere se vojno grobišče nahaja.

Ministrstvo na podlagi sprejete ugotovitve o novo odkritem vojnem grobišču ter po predhodnem dogovoru s pristojnimi organi iz prejšnjega odstavka, določi način ureditve in varstva vojnega grobišča v skladu s tem zakonom ter v skladu s predpisi o varstvu kulturne dediščine.

Za že evidentirana domnevna grobišča, kjer obstoj posmrtnih človeških ostankov ni dokazan, se pa utemeljeno domneva njihov obstoj, lahko ministrstvo izda dovoljenje za izvedbo postopkov ugotavljanja obstoja vojnega grobišča. Ministrstvo o tem predhodno obvesti policijo in državno tožilstvo.

Če v zato predpisanem postopku posmrtnih ostankov oseb iz novo odkritega grobišča ni bilo mogoče identificirati, se le-ti na spoštljiv način pokopljejo na posebej določena mesta v spominskem parku, civilnem pokopališču, kostnici, grobnici ali se pokop izvrši na kraju najdbe grobišča.

28.a člen (osrednja kostnica)

Na območju Spominskega parka Teharje se postavi osrednja kostnica, kjer se na spoštljiv način poskrbi za posmrtne ostanke oseb, ki se prekopljejo skladno z določbo 27. člena oziroma osmim odstavkom 28. člena tega zakona.

29. člen (novo odkrita vojna grobišča tujcev)

Če se ugotovi, da so v novo odkritem vojnem grobišču pokopani posmrtni ostanki pripadnikov tuje vojske ali tuje države, ministrstvo o tem nemudoma obvesti tujo državo in ji na njene stroške lahko dovoli izkop, prekop ter prenos posmrtnih ostankov v matično državo oziroma ji na njeno prošnjo ter na njene stroške lahko dovoli ureditev vojnega grobišča na območju novo odkritega vojnega grobišča ali ji dovoli prekop posmrtnih ostankov in ureditev

vojnega grobišča na drugi primerni lokaciji, razen če sklenjeni meddržavni sporazum ne določa drugače.

Če izkop posmrtnih ostankov iz prejšnjega odstavka zaradi obstoječih ali bodočih infrastrukturnih ali urbanističnih sprememb ni mogoč, lahko ministrstvo, na prošnjo tuje države in na njene stroške, dovoli ureditev spominskega obeležja na območju novo odkritega vojnega grobišča v dostojni in krajevno primerni obliki oziroma v soglasju s pristojnim organom občine zagotovi drugo primerno lokacijo za ureditev spominskega obeležja na tem območju.

Ministrstvo iz sredstev državnega proračuna zagotovi varstvo novo odkritega vojnega grobišča v skladu s prevzetimi mednarodnimi obveznostmi, če tuja država ne uredi vojnega grobišča na način iz prejšnjih odstavkov tega člena.

30. člen **(režim v območju vojnega grobišča)**

Na vojnih grobiščih je prepovedano:

1. spreminjati zunanji videz grobišč v nasprotju s tem zakonom,
2. poškodovati grobišča ali odtujiti njihove sestavne elemente,
3. izvajati vsako drugo dejanje, ki pomeni krnitev spoštovanja do grobišč ali je v nasprotju s pokopališkim redom vojnih grobišč.

4. Financiranje varstva vojnih grobišč

31. člen **(sredstva)**

Varstvo vojnih grobišč se financira iz državnega proračuna.

Sredstva za financiranje varstva vojnih grobišč se lahko zagotavljajo tudi s prispevki občinskih društev in drugih organizacij, s prispevki donatorjev in iz drugih virov.

Prispevki iz prejšnjega odstavka so lahko tudi v materialu in v obliki prostovoljnega dela.

32. člen **(dajatve)**

Za vojna grobišča se ne plačuje najemnine zaradi uporabe zemljišč.

33. člen **(financiranje varstva vojnih grobišč – kulturnih spomenikov)**

Proračunska sredstva, potrebna za varstvo vojnih grobišč, ki so razglašena za kulturne spomenike državnega pomena, zagotavljata skupaj ministrstvo in ministrstvo, pristojno za varstvo kulturne dediščine.

Obnova vojnih grobišč, ki so razglašena za kulturni spomenik, se izvaja ob upoštevanju kulturnovarstvenih in okoljevarstvenih pogojev.

Rešitve krajinskega in spominskega obeleževanja vojnih grobišč se pridobijo z javnim natečajem. Način in pogoje javnega natečaja predpiše minister.

5. Posebne določbe za varstvo in urejanje vojnih grobišč

34. člen (varovanje vojnih grobišč)

Vojna grobišča so po tem zakonu varovana na podlagi vpisa v register vojnih grobišč ali s pridobitvijo statusa kulturnega spomenika po predpisih o varstvu kulturne dediščine.

35. člen (ureditev parcelnih mej in parcelacija)

Če je potrebno zemljišče, ki je vpisano v register vojnih grobišč, parcelirati, za izvedbo parcelacije ni obvezna predhodna dokončna ureditev obstoječih lastniških meja s parcelacijo zajetih parcel po predpisih o evidentiranju nepremičnin.

Površine novonastalih zemljiških parcel se v primerih, če meje lastniških parcel niso urejene, določijo na podlagi obstoječih veljavnih podatkov zemljiškega katastra.

36. člen (izjeme pri upravnih stroških)

Stroškov izdaje soglasij, kakor tudi odškodnine in nadomestila, predpisane za izdajo gradbenih dovoljenj oziroma za samo gradnjo v okviru varstva vojnih grobišč, se ne zaračunava.

6. Kazenske določbe

37. člen (prekrški)

Z globo najmanj 300.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik:

1. če uredi in obnovi vojno grobišče v nasprotju s 17. členom tega zakona,
2. če izkoplje ali prekoplje posmrtno ostanke oseb iz 2., 3. in 4. člena tega zakona v nasprotju s 27. členom tega zakona,
3. če ravna v nasprotju s 30. členom tega zakona,
4. če ravna v nasprotju s prvim in tretjim odstavkom 28. člena tega zakona.

Z globo najmanj 100.000 tolarjev se kaznuje za prekršek iz prejšnjega odstavka tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Z globo najmanj 100.000 tolarjev se za prekršek kaznuje fizična oseba, če stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

38. člen
(možnost razlastitve oziroma omejitve lastninske pravice)

V primeru kršitve določil 24. člena tega zakona oziroma, če javne koristi določene s tem zakonom ni mogoče doseči na drugačen način, se lastninska pravica lahko odvzame po predpisih, ki urejajo razlastitev.

Zakon o vojnih grobiščih – ZVG (Uradni list RS, št. [65/03](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»7. Prehodne in končne določbe

39. člen
(uskladitev označb na vojnih grobiščih)

Označbe na vojnih grobiščih iz 16. člena tega zakona, ki so bile v uporabi do uveljavitve tega zakona, se ne spreminjajo, razen v primerih iz tretjega odstavka 16. člena tega zakona ali če to predlaga upravljavec ali lastnik.

40. člen
(izvršilni predpisi ministra)

Minister izda izvršilne predpise iz četrtega odstavka 14. člena, četrtega odstavka 18. člena ter iz 23. člena tega zakona v enem letu po njegovi uveljavitvi.

Do izdaje predpisov iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljata pravilnik o načinu urejanja in vzdrževanja pokopališč in grobov borcev v tujini ter zbiranja podatkov in vodenja evidence (Uradni list SFRJ, št. 56/73), pravilnik o načinu evidence o pokopališčih in grobovih pripadnikov zavezniških in drugih tujih armad v Jugoslaviji (Uradni list SFRJ, št. 55/77), navodilo o izvajanju zakona o grobiščih in grobovih borcev (Uradni list SRS, št. 9/78) in predpisi ali akti lokalnih skupnosti, ki urejajo področje varstva grobišč, kolikor niso v nasprotju z določbami tega zakona.

41. člen
(dokončanje uvedenih postopkov)

Če je bila pred dnem uveljavitve tega zakona na podlagi prvega odstavka 62. člena zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93 in 44/97) vložena zahteva za izdajo odločbe o dovolitvi priglasičenih del za objekt, ki se ga šteje za obeležje po tem zakonu in do tega dne o tej zahtevi še ni bilo pravnomočno odločeno, se postopek za njeno izdajo prekine po uradni dolžnosti, investitorju pa se izda potrdilo o prijavi začetka del.

42. člen
(finančne obveznosti)

Finančne obveznosti za varstvo grobišč, za katera so do uveljavitve tega zakona skrbele občine, prevzame ministrstvo.

43. člen
(prenehanje veljavnosti predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona se prenehata uporabljati zakon o zaznamovanju pokopališč in grobov pripadnikov zavezniških in drugih tujih armad v Jugoslaviji (Uradni list SFRJ, št. 60/75) ter zakon o pokopališčih in grobovih borcev v tujini (Uradni list SFRJ, št. 29/73 in 29/76). Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati zakon o grobiščih in grobovih borcev (Uradni list SRS, št. 4/78).

Globe, določene s tem zakonom, se do dne začetka uporabe zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 7/2003) v postopku o prekršku izrekajo kot denarne kazni v mejah, ki so določene z zakonom o prekrških (Uradni list SRS, št. 25/83, 36/83 – popr., 42/85, 2/86 – popr., 47/87 in 5/90 ter Uradni list RS, št. 10/91, 13/93, 86/93, 35/97, 73/97 – odločba US, 87/97, 73/98, 31/2000 in 24/2001).

44. člen
(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o vojnih grobiščih – ZVG-A (Uradni list RS, št. [72/09](#)) vsebuje naslednjo končno določbo:

»9. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. 1. 2010.«.